

IL-HEMDA

Il-hemda (solitudini) mhux dejjem il-għadu tal-bniedem. Fil-hemda, waqt li nkunu wehida, moħħna jista' jgħarbel sewwa l-faraġ u l-hemm ta' ħajjitna: fil-hemda nistgħu nifhmu xi ftit minn dak il-kobor li jinheba taħt il-misterju tal-għaj-xien tagħna. Fl-hemda, ir-ruħ issib xi ftit minn dak il-hena li ttlef fost il-hsejjes u x-xkiel tal-ibliet; għal ftit tal-hin din ir-ruħ taqta' l-irbit li qe'd iżommha mjastra mal-gisem tagħha u tmur tirgħa l-hinn minn kull taħbit tal-ħajja, imwarrba mit-tniġġiż ta' dan il-Wied tal-Ħażen, tidhol kollha hienja fil-Qasam tas-Sabar u tal-Ħlewwa li minnu ħarġet u li fih targa' tidhol, jekk timxi, kemm iddum hawn isfel, mill-mogħdija tal-Ħaq u tas-Sewwa. Mill-għaqal dgħajjed tiegħu, il-bniedem, fil-hemda jista' jasal sabiex jagħraf xi ħaġa mid-Disinn tal-Provvidenza li fih għandu sehem, jilmaħ mill-bogħod xi xaqq minn dak id-Dawl li jiddi minn dejjem u għal dejjem, u b'hekk jitgħalllem jagħraf u jħobb l'Alla aktar mill-qrib!

L-egħgubijiet, is-sbuħijiet tal-Ħolqien nistgħu biss nifhmuhom xi ftit meta nkunu mwarrba mill-ilsna mimlija semm ta' din id-dinja; meta nkunu fil-hemda. Hemm nistgħu nitgħallmu li dawn l-egħgubijiet, dawn is-sbuħijiet bla nuqqas u bla tebgħa ma jistgħux ikunu magħmula ħorrox borrox, ma jistgħux ikunu borg' rimi *li nħalaq waħdu*, l-anqas jistgħu ikunu taħlit ta' *materja* magħmul u maħrug mit-tidwir u mit-tul taż-Żmien (kif jifhmu dawk li ma jemmnux fir-ruħ), wisq inqas jistgħu jkunu għamla ta' ligijiet għomja, ligijiet bla maħsuba, ligijiet maħruġin mid-dlamijiet ta' dak li moħħ il-bniedem ma jistax jifhem!

Halli nħarsu ftit lejn dik is-sigra li kibret hemm f'xatt ix-xmara mingħajr l-ebda għajnuna t'id il-bniedem; lejn il-ħsejjex li jikbru mad-dawra tal-għadira, lejn ix-xemx ħamra u ħanina li qegħda tistaħba taħt ix-xefaq tal-baħar, lejn id-dlamijiet li jigu wara li jgħottu lid-dinja sakemm dak ix-xemx targa' jfegġ min-naħa l-oħra tad-dinja, lejn dawk il-kwiekeb li qe'd ipetptu fil-għoli tas-smewwiet, jekk nisimgħu il-hsejjes li jwaħħxu tar-rwiefen, il-qliel tal-ilmijiet li jinżlu ma' tul il-lejl, u l-għada, hekk kif jibda' jbejbex, mill-gdid nilmħu id-dawl ta' Xemx Rebbieħa jinfirex fuq l-art niedja u jiknes quddiemu l-waħx tad-dlamijiet; jekk il-ħarsa tagħna taqa' fuq il-ħdura tal-għelieqi, fuq is-silġ li jibajjad il-qcaċet tal-igħbla, fuq l-ilma safi tan-nixxiegha li jinżel jiċċarċar mal-blat fil-waqt li jmur jithallat mal-gliigel l-oħra tal-ilmijiet li għaddejja minn taħt il-għoja u flimkien jissuktaw triqthom sakemm jaslu l-baħar, nistgħu aħna lil dawn l-egħgubijiet, lil

dawn is-sbuħijiet, immorru nsejħulhom *cumbinazzjoni*, jew *ligi għamja tan-natura*, nistgħu aħna niċċdu lill-Ħallieq ta' dana kollu, nistgħu nwarbu minn quddiem moħħna l-Kobor, id-Dehen, il-Għerf u s-Setgħa tal-Ħallieq ta' kull ħaġa?

Izda, mhux biss fil-hemda aħna naslu biex ingħarblu dan kollu? Kemm hawn min jiddejjaq mill-hemda? Kemm hawn min saħansitra jiwerwer minnha? Ma jmissniex aktar niddej-qu u nibz għu mill-hsejjes, min-nies u mill-għadiet hżiena tal-ibliet milli mis-sikta u l-ħlewwa tax-xagħri? F'tal-ewwel, il-bniedem isib ruħu mitluff taħlita moqżieħa li ddennes lir-ruħ kif ukoll il-gisem, tal-aħħar iggibilna s-sabar u l-indafa fit-tnejn.

L-ebda tmeżmiħa ma għandha tiġina li nibqgħu wehida għal ftit tal-hin, li ngħixu għal ftit sigħat imwarrbin minn knllmaħluq fis-sikta tal-beraħ; f'din is-sikta, f'din il-ħlewwa, aħna aktar nistgħu naraw u nifhmu tajjeb il-kobor ta' dik l-Id li hi l-Għammiela u l-Ħallieqa ta' kull ma naraw ma' dwarna, ta' dik l-Id li hi l-bidu ta' kull ħaġa, ta' dik l-Id li Għaliha m'hemm l-ebda T'miem.

Alf. Nicholas.

KRITKA

Jekk inħarsu lejn "kemm" qiegħed jinkiteb bil-malti, għandna biex nitfarrgu, għaliex il-għadd tal-kittieba kotor, u bil-bosta, u x-xogħol sejjer il-quddiem bil-ħegga: izda jekk inħarsu lejn "kif" jinkiteb il-malti, qalbna tingħafas, u nitħassru lil dawk li xi drabi għandhom rieda tajba, sabar u żmien kemm iridu u jaħasra għal xi nuqqas ta' ħsieb, għal ftit tal-għaġla, u, ngħiduha wkoll, għal nitfa ta' l-indifferenza, ma jatux lill-ħsebijiet ta' moħħhom u lit-tqanqil ta' qalbhom dik il-lisba letterarja li tixraq, u hekk, għal dik li hi arti, jintilef is-siwi ta' kull ma jiktbu.

X'uħud igħidulek: Aħna niktbu biex nagħmlu ftit tal-gid, u xejn ma nitgħabbew bil-ħsieb ta' *kif* għandna niktbu. Fehma ħażina; għaliex għalkemm il-ħsieb l-aqwa, is-sura li fiha jidher issarraħ ħafna. Bniedem liebes im-ċewlaħ jagħmel dehra ħażina, imqar jekk ikun għani jew għaref, fejn ieħor liebes tajjeb; u fil-waqt li dan jiġbdek, l-ieħor jimbuttak u jregħxek.